# GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę opłacają od wiérsza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

**Nr. 64.** Wtorek 18. Marca 1851. Rok gazecie **40.**

**PRZEGLĄD.**

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Niemce. — Prusy. — Szwecya i Norwegia. — Rosya. — Turcya. — Wiadomości handlowe.

## Monarchya Austryacka.

### Sprawy krajowe.

**Kraków**, 15. marca. *Czas* pisze: Wczoraj odstawiony został do naszego miasta, przez władze Królestwa Polskiego, ów pseudo-Altieri, o którym w swoim czasie dzienniki i korespondencye poznańskie tak széroko się rozpisywały.

(Data z wykazu rezultatów sądownictwa karnego w ciągu lat od 1845 włącznie do 1848.)

**Wiédeń**, 12. marca. Litografowana korespondencya austryacka zawiéra: z wykazu rezultatów sądownictwa karnego w ciągu lat 1845 włącznie do 1848 w owych krajach koronnych, gdzie ustawa karna z r. 1803 jest prawomocną, następujące data:

| *Według przecięcia czterech lat* | Liczba indagowanych zbrodni | | Liczba bezskutecznych denuncyacyi |
|---|---|---|---|
| Austrya z Salzburgiem . . . . | 3566 | — | 4974 |
| Styrya . . . . . . . . . . | 638 | — | 674 |
| Karyntya . . . . . . . . . | 153 | — | 117 |
| Kraina . . . . . . . . . . | 208 | — | 191 |
| Tryest, Gorycya, Istrya . . . | 196 | — | 160 |
| Czechy . . . . . . . . . . | 3562 | — | 1859 |
| Morawia . . . . . . . . . | 1136 | — | 494 |
| Szląsk . . . . . . . . . . | 517 | — | 85 |
| Tyrol i Vorarlberg . . . . . | 618 | — | 742 |
| Dalmacya . . . . . . . . . | 522 | — | 1203 |
| Galicya i Bukowina . . . . . | 4235 | — | 403 |
| *Według przecięcia trzech lat* | | | |
| Lombardya . . . . . . . . . | 1723 | — | 5718 |
| Terytoryum weneckie . . . . | 1460 | — | 3060 |
| Suma . . | 18,524 | — | 19,690 |

Podczas gdy we wszystkich tu przytoczonych krajach w ogóle niezachodzi wielka różnica między liczbą indagowanych zbrodni a liczbą bezskutecznych denuncyacyi (stosunek ich jest 18 : 19) okazuje się wielka różnica między pojedynczemi krajami koronnemi. Do stosunku całości zbliżają się najwięcéj Tyrol i Styrya. W Galicyi, Szlązku, Czechach i Morawii uderzającą małą jest liczba bezskutecznych denuncyacyi w stosunku do zbrodni indagowanych, w Dalmacyi zaś w Wenecyi i Lombardyi stosunkowo daleko większa; wynosiła bowiem w pierwszych dwóch krajach więcéj niż dwójnasób, w Lombardyi więcéj niż trójnasób liczbę zbrodni względem których wytoczono indagacyę przeciw pewnym osobom. Główną przyczyną tego zasmucającego zjawiska jest przezorność i roztropność, z jaką się zbrodniarze w Dalmacyi i Włoszech umieją ukryć przed okiem karzącéj sprawiedliwości, tudzież i zwyczaj wiejskiéj ludności w tamtych krajach ukrywania zbrodniarzy i ułatwiania im ucieczki. W Austryi przewyższają również bezskuteczne denuncyacye o jedną trzecią część liczbę zbrodni indagowanych. Należy to po większéj części przypisać stosunkom miejscowym stołecznego miasta Wiédnia, które jak wszystkie wielkie miasta zbrodniarzom podaje rozmaite schronienia i utrudza ściganie śladów zbrodni. W Styryi i Karyntyi byłby stosunek bezskutecznych denuncyacyi do rzeczywiście indagowanych zbrodni daleko pomyślniejszy gdyby tam niebyła istniała jurysdykcya patrymonialna, która zbyt często była powodem do opieszałości w sprawowaniu jurysdykcyi karnéj i policyi sądowéj. Ponieważ indagowane zbrodnie i bezskuteczne denuncyacye dopiero razem wzięte przedstawiają liczbę popełnionych zbrodni o ile są wiadome władzom karnym, można przeto przyjąć, że w przytoczonych tu krajach koronnych w ogóle popełniono rocznie 38234 zbrodni, w porównaniu więc z liczbą ludności przypada 168 zbrodni na 100,000 dusz czyli jedna zbrodnia na 596 osób.

Co się tyczy samych indagowanych zbrodni stoi na czele arcyksięztwo Austryi z 151 zbrodni na 100,000 dusz.

Przyczyna tego jest jedynie ta, że w tym kraju koronnym leży ludna stolica monarchyi, gdzie według znanych zasad statystycznych stek mas ludności, znaczna liczba robotników fabrycznych, próżniaków i ludzi bez zarobku, w końcu wpływ zgubny wielkiego miasta w ogóle na obyczajność, przyczyniają się do pomnożenia zbrodni.

Zakorzeniony w Dalmacyi zwyczaj krwawéj zemsty i niepomyślne położenie graniczne Szlązka, tudzież niepokoje polityczne w Galicyi i często wracająca klęska głodu, stały się w tych dwóch krajach koronnych przyczyną tak uderzająco znacznéj liczby popełnionych tam zbrodni.

W Czechach przyczyniło się do pomnożenia zbrodni ubóstwo bardzo licznéj niższéj klasy ludu i panująca tam w latach 1846 i 1847 nędza i drożyzna. Uwagi godną jest mała liczba indagowanych zbrodni w Lombardyi i Wenecyi, lecz porównywając z tem zbyt wielka ilość bezskutecznych denuncyacyi, okaże się, że przyczyna małéj liczby indagacyi nieleży w małéj ilości popełnionych zbrodni lecz jedynie w chytrości sprawców. Prawdziwie pomyślnym jest stosunek tylko na wybrzeżu adryatyckiem w Krainie i Karyntyi (39, 44 i 48 zbrodni na 100,000 dusz) gdyż w tych krajach i liczba bezskutecznych denuncyacyi jest proporcyonalna.

(Wiadomości bieżące z Wiédnia.)

**Wiédeń**, 13. marca. Dla koronnego kraju Węgier wydano prowizoryczny statut o młynach okrętowych, którym prawo do utrzymywania młynów okrętowych może być tylko przez właściwą władzę nadane i według postanowionych przepisów wykonywane.

— Profesor Jungmann w Pradze wydał statystyczny przegląd studentów w gymnazyach czeskich. Według tego przeglądu uczęszcza do wszystkich gymnazyów czeskich 5709 uczniów, między tymi 3462 Czechów, 1926 Niemców a 421 takich, których narodowości dokładnie oznaczyć nie można.

— Ministeryum spraw wewnętrznych postanowiło, że właściciele gruntów w Węgrzech, w tych przypadkach, w których przysłużające im prawo wyszynku zostaje w kolizyi z zaprowadzeniem restauratorni na południowo-wschodniéj kolei żelaznéj, muszą przystać na wywłaszczenie prawa wyszynku za stósowną indemnizacyę wymierzoną w rocznéj rencie przez cały przeciąg trwania tego prawa. Układy expropryacyi należy każdą razą przedłożyć ministeryum handlu.

— Tutejsze towarzystwo przemysłowe wotowało dla JO. prezydenta ministrów imieniem przemysłowości dziękczynny adres za utrzymanie pokoju świata.

— Ministeryum kultury krajowéj ogłasza, że w zeszłym roku egzamina ogólne w zawodzie leśnictwa, tylko w Bernie, Lublanie i Pradze się odbywały. W innych miastach musiano je zaniechać ponieważ niezgłaszali się żadni kandydaci do zawodu tego. W trzech wspomnionych miastach złożyło egzamin ten 25 kandydatów, z których 15tom przyznano uzdolnienie do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa leśnego. W roku 1851 będą egzamina te, w razie zgłaszania się kandydatów, odbywać się we Lwowie, Pradze, Peszcie, Hermansztadzie, Krakowie, Wiedniu, Salzburgu, Gracu i Zagrabiu w drugiéj połowie miesiąca listopada.

(Kurs wiédeński 15. marca 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 96¼; 4½% — 84⅞; 4% — 76½; 4% z r. 1850 — —; 3% — 57. Losy z r. 1834 — —; z r. 1839 — 298⅛. Wiédeńskie miejsko bankowe 2½% — —. Akcye bankowe 1256. Akcye kolei północ. 1315. Glognickiej kolei żelaznéj 657½. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —.

## Anglia.

(Konferencye w sprawie wojny z Kaframi.— Osnowa poprawnego bilu antipapiezkiego.)

**Londyn**, 9. marca. Wiadomości z Przylądka dobréj nadziei zrobiły przykre wrażenie. Na szczęście jest gubernator kolonii, sir Smith, weteran pełen waleczności i znakomitych zdolności; zwycięztwa jego w Indyach są znane. Ostatnia wojna z Kaframi kosztowała 2 miliony funtów szterlingów.— Wczoraj odbyły się w ministeryum wojny ważne konferencye dla powzięcia uchwały względem wysłania posiłków. Rezultat téj konferencyi wypadł pomyślnie, obadwa bowiem ministerstwa wojny i marynarki zdołają z każdego względu stawić czoło zdarzeniom na wybrzeżu afrykańskiem.

Poprawny bil antipapiezki jest następującéj osnowy:

Zważywszy, że na mocy aktu z dziesiątego roku panowania króla Jerzego IV rozdział VII w którym powiedziano, że kościół protestancki w Anglii i Irlandyi z swojemi doktrynami, swoją karnością i swoim rządem, równie jak kościół prezbytersko-protestancki w Szkocyi z swojemi doktrynami, swoją karnością i rządem swoim urządzone zostały w sposób nieustający i nienaruszalny, i że prawo i tytuł arcybiskupów nad odnośnemi prowincyami, biskupów nad dyecezyami, a dziekanów nad dekanatami tak w Anglii jak i w Irlandyi ustawą jest postanowione, rozporządzono, że jeżeli kto oprócz legalnie upoważnionéj osoby używał tytułu arcybiskupa, biskupa i dziekana w Anglii i Irlandyi, skazanymby został za to przestępstwo na zapłacenie kary pieniężnéj stu funtów szterlingów.

Zważywszy, iżby mogła powstać wątpliwość, ozyli się to postanowienie tyczy przyjęcia tytułów arcybiskupa lub biskupa, które nie są oznaczone nazwą prowincyi lub dyecezyi biskupa uznanego prawem, ponieważ zaś zamiar utworzenia podobnych dyecezyi pod pozorem upoważnienia z Rzymu lub zkąd innąd jest nieprawny i nieważny, i że przywłaszczanie połączonych z tém tytułów duchownych pogodzić się nieda z prawami w których obronie staje postanowienie niniejsze, i zważywszy, że ważną jest rzeczą przeszkodzić przywłaszczeniu tych tytułów, rozporządza przeto odtąd Jéj Mość Królowa za radą i przyzwoleniem duchownych i świeckich lordów w teraźniejszym Parlamencie i za jego upoważnieniem, aby:

Jeżeli kto po przyjęciu niniejszego aktu oprócz osób ustawą upoważnionych w zjednoczoném królestwie przyjmie lub używa nazwiska, tytułu lub miana arcybiskupa lub biskupa lub dziekana jakiegokolwiek miasta, terytoryum lub dystryktu (pod jakiemkolwiekbądź oznaczeniem), bez względu na to czyli orzeczone miejsce jest siedzibą arcybiskupa, biskupa lub dziekana angielskiego kościoła, lub nie, natedy osoba obwiniona o to przestępstwo zapłacić ma karę pieniężną stu funtów szterlingów według normy orzeczonéj w przytoczonym akcie. *(B.Z.)*

(Posiedzenie izby niższéj.)

**Londyn,** 11. marca. Na wczorajszem posiedzeniu zajmowała się izba niższa sprawą z Kaframi. Lord Jon *Russell* oświadczył na ostatniem posiedzeniu, że kolonia będzie musiała ponieść wszystkie koszta téj nowéj wojny. — Za to powstał na niego pan *Hume*. — Jednakże izba nie powzięła w tym punkcie żadnéj uchwały.

Dwa punkta, które rząd w téj sprawie najszczególniéj zatrudniają: ukarać zuchwałe zaczepki, pomścić się zadanéj przez nie angielskiemu orężowi obrazy, i nałożyć na kolonistów kontrybucyę wojenną.

Jeżeliby parlament na teraźniejszéj sesyi wydobył się z dyskusyi o partyach i portefeuilach, to zapewne zajmie się nadaniem kolonii konstytucyi, gdyż obie ostatnie wojny zbogaciły znacznie kolonię kosztem ojczystego kraju.

*Morning Advertiser* zapewnia, że lord Stanley postanowił w porozumieniu z szefami parów konserwatywnych, odrzucić bil antipapistyczny. Ale lord nieograniczyłby swéj opozycyi na prostą negacyę, lecz wniósłby propozycyę utworzenia specyalnéj komisyi parów, któraby stosunki między katolikami Anglii, Irlandyi i innych państw rozpoznała. Namieniony lord miał się już porozumieć z osobami, które mogą objaśnić to rozpoznanie. Rezultat tego byłby taki, że rzeczona kwestya byłaby nietylko na téj sesyi, lecz na całą przyszłość rozwiązaną.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

**Londyn,** 10. marca. Jéj Mość Królowa opuściła z familią królewską Londyn i udała się do Osborne.

Lord John Russell przyjmował deputacyę członków parlamentu, na któréj czele byli panowie Cobden, Hume i Gibson. Deputacya żądała zniesienia cła od papiéru.

Jeden z dzienników wychodzących w Londynie ogłasza adres katolickich prałatów Irlandyi do Królowéj. Przy tym dokumencie uwagi godną jest rzeczą, że podpisujący opuścili swoje tytuły jako biskupi i tylko nazwiska swoje podpisali.

## Francya.

(Komisya dla budżetu, jéj skład i czynność.)

**Paryż,** 7. marca. Z trzydziestu członków, z których się składa komisya budżetowa na rok 1852, powiodło się opozycyi umiarkowanéj i ostatecznéj lewéj stronie, tylko cztérech swoich kandydatów utrzymać. Dla partyi góry jest to dotkliwa klęska, gdyż pochlebiała sobie, że podobnie jak przy mianowaniu biur w zeszłym miesiącu, za pomocą legitymistów, wyruguje z pola większą część stronników Elysée-National, i przedłożony budżet rządu całkiem obali. Mianowicie zamierzała partya góry przedsięwziąć jak najobszérniejszą redukcyę armii, gdyż zbrojna siła we wszystkich krajach jest wichrzycielom pokoju cierniem w oku. Karmazynowi republikanie są tego zdania, że gdy raz stojące wojska uprzątnione zostaną, wtedy panowanie socyalizmu samo przez się nastąpić musi.

Dla tego też *National* oburza się bardzo na komisyę budżetową, bo ona zamierza zupełnie skrzyżować zamysły czerwonych republikanów. Komisya ta składa się powiększéj części z prawdziwych konserwatystów, którzy nie zechcą bynajmniéj zmniejszeniem armii osłabić rządu Ludwika Napoleona, ani téż zaproponować takich radykalnych rozporządzeń finansowych, jakie partya rewolucyjna w sprawozdaniu budżetu umieścić chciała. Utworzenie komisyi budżetowéj okazało dostatecznie, że legitymiści, zamierzający złożyć tymczasowie parlamentową koalicyę z górą, od czasu mowy p. Marc Dufraisse, który niedawno ośmielił się z trybuny wyrzec apologię na królobójstwo, poznali nareszcie, zkąd im właściwe grozi niebezpieczeństwo. Wszyscy przyjaciele monarchyi musieli ubolewać, że legitymiści w tak potwornem przymierzu z stronnikami Robespiera swą własną godność i interesa swéj partyi na poniżenie wystawili. Szczęściem, że krwią przesiąkła mowa pana Marc Dufraisse otworzyła im oczy, jakoż widzimy, że po krótkiem zaślepieniu puścili się już lepszą drogą. Oderwanie się rojalistów od koalicyi parlamentarnéj jest teraz dokonanym faktem, przezco nareszcie utworzenie stanowczego gabinetu nastąpi.

(Dyskusya nad budżetem w wydziałach izby.)

**Paryż,** 7. marca. Podczas wczorajszéj dyskusyi nad budżetem 1852 w wydziałach mówili St. Beuve, Chaper, Gaslonde za pożyczką. Ten ostatni żądał nawet sukcesyjnych pożyczek, choćby nawet aż do kwoty jednego miliona urosły. Jeden z członków zaproponował zniesienie ministerstwa robót publicznych, bo od zaprowadzenia jego zaczął się niedobór we Francyi. Versigny z góry zaproponował zupełne uchylenie armii, pułkownik Charras zredukowanie jéj na 100,000 ludzi. Jenerał Husson zaproponował, aby armia paryska nieprzechodziła liczby 50,000 ludzi. W wydziałach przytoczono następujące liczby: Niedobór przed 1848 260,870,600, niedobór w roku 1848 3,005,000, z roku 1849 202,000,000, z roku 1850 105,570,000, z roku 1851 75,490,000, suma w końcu 1851 570,000,000 frk. Potoczny dług wynosił w lutym 1851 570,000,000 frk. Między temi są 134,000,000 z kas oszczędności 113,000,000 biletów skarbowych, 100,000,000 forszusy bankowe, a zatem 347,000,000 w krótkich terminach wypowiedzialne. Następujący jest zupełny rezultat wyborów w komisyi budżetowéj: piérwszy wydział Garmoniére i Wołowski, drugi Sauvaire Barthelemy i Gouin, trzeci Jules de Lasteyrie i de Mouchy, czwarty Beaumont i Lagarde, piąty Emile Leroux i Buffet, szósty Gase i Frémy, siódmy Montalembert i Lagrénée, ósmy Lopez Dubec i Minerel, dziewiąty Berryer i Bixio, 10ty Passy i Hennesy, 11ty Vitet i Cunin-Gridaine, 12ty Ducos i de Panat, 13ty Lepeletier d'Annay i Mortimer Ternaux, 14ty de Goulard i Gasloude, 15ty Créton i Delbecque. Z członków komisyi budżetowéj należą Bixio do lewéj, Lagarde i Delbecque do góry, reszta do frakcyi większości.

(Wiadomości bieżące z Paryża.)

**Paryż,** 11. marca. Rząd przystał wcześnie na żądanie komisyi i przedłoży transytoryczną ustawę względem wyborów oficerów gwardyi narodowéj. Tym sposobem sprawa ta zupełnie jest załatwiona.

Posiedzenia zgromadzenia narodowego nieodznaczają się teraz ważnemi dyskusyami, komisye tylko zajmują się ważnemi przedmiotami, szczególnie komisya budżetu i komisya pracująca nad ustawą gminną.

Komisya budżetu mianowała wydział złożony z pięciu członków, który ma wnosić propozycye jakim sposobem należy zaradzić niepomyślnemu stanowi finansów.

Komisya dla ustawy gmin pracuje ciągle w duchu przeciwnym rządowi.

We wtorek odbędzie prezydent republiki rewyę nad trzema pułkami, które w tych dniach wychodzą z Paryża.

Na miejsce odwołanego ambasadora hyszpańskiego, księcia Sotomayor, mianowany jest Donoso Cortes margrabia de Valdegamas. — W tych dniach spodziewany jest w Paryżu. *(B. Ztg.)*

(Wiadomości potoczne z Paryża.)

**Paryż,** 9. marca. Ogłoszone wczoraj w *Monitorze* nominacye wyrugowały ośmiu dawniejszych prefektów. Uderza w oczy, że wszyscy ci ośmiu są Orleaniści, i powiększéj części przyjaciele Thiersa, podczas gdy legitymiści całkiem usunięci zostali. Jeden ze złożonych z posady, Fresneau, jest ojcem reprezentanta, który niedawno głosował za poprawką pana St. Beuve (wotum nieufności przeciw ministeryum pana Baroche.) Nowy prefekt departamentu Var, G. de Romans, znany jako autor kilku broszur politycznych, jest w przyjaźni z Guizotem, i zawdzięcza jego poleceniu swoją posadę. Między mianowanymi jest także Vidalain, który już w służbie publicznéj był pensyonowany, równie jak i pensyonowany pan Bret. Następnie znajduje się między mianowanymi synowiec jenerała Baraguay d'Hilliers. Wyżéj wymieniony, złożony z urzędu prefekt Fresneau jest ten sam, którego Ludwik Bonaparte za swojem wylądowaniem do Boullogne, kazał przyaresztować.

— Według *Journal des Debats* kwestya oryentalna nie jest jeszcze rozwiązana. Porta obstaje przy swoich wymaganiach, Abbas Basza zaś odwołuje się do opieki gwarantów traktatu z roku 1840. Oprócz tego Abbas Basza wyszukuje także w dziwny sposób zatargi z Francyą, gdyż wszystkich Francuzów przyjętych do służby publicznéj oddalał bez względu na zawarte z nimi kontrakty. Ci udali się natychmiast do francuskiego jeneralnego konzula, aby dla nich wyjednał stypulowane kontraktem, a przez ministrów Abbas Baszy odmówione indemnizacye. Wszelako namieniony dziennik nie wątpi jeszcze o spokojnem zagodzeniu téj sprawy.

— Ostatnie oświadczenia Porty do francuskiego rządu w spornéj kwestyi względem świętych miejsc w Palestynie, nie zaspokoiły rządu. Porta obowiązała się traktatami z roku 1673 i 1740, zachować te miejsca dla pielgrzymujących katolików. Tytuły posiadania tych miejsc przez katolików sięgają aż do czasu piérwszych Sułtanów egipskich, o kilka wieków daléj, niż zdobycie Jeruzolimy przez Osmanów. Sułtan Selim potwierdził w kilku firmanach prawa i tytuły posiadłości. Pomimo to, Grecy i Ormianie opanowali większą część pomników hystorycznych i kościołów w miejscach świętych, na co turecki rząd częścią milczeniem pozwolił, częścią własnemi firmanami potwierdzał. Reklamacye posłów francuskich pozostały każdą razą bez względu. Usilniéj ponowił je w ostatnim czasie jenerał Aupick. Porta odpowiedziała teraz, że chętnie przyjmie wyżéj wymienione traktaty za podstawę układów, ale musi nalegać na szanowanie potwierdzeń, które są nadane. Na to żądanie nie przystanie rząd francuski.

(Depesza telegraficzna.)

**Paryż,** 12. marca. Minister finansów zaprosił bankierów tutejszych na naradę nad zaciągnieniem pożyczki. Zapowiedziana na dzisiaj rewya została dla niepogody odłożona na późniéj. Słuchacze

profesora Michelet zamyślają zrobić demonstracyę, z powodu wezwania go przed sąd profesorów w College de France. Berryer żąda wynagrodzenia podatku 45 centymów przez podwyższenie podatku od soli, Chauvix zaś radzi uskutecznić to samo za pomocą rent. *(Austrya.)*

## Holandya.

(Pan Wilmar, gubernator Luxenburga odjechał do Drezdna.)

**Haga.** 6. marca. Gubernator Luxemburga, pan Wilmar, który od kilku dni tu przebywał, i jak z królem tak też z księciem Henrykiem miał konferencye, odjechał dziś do Drezdna. Nasz rząd zezwolił 6000 reńskich na opędzenie kosztów transportu tych wyrobów holenderskich, które w Londynie wystawione będą.

## Włochy.

(Poczta włoska.)

**Turyn.** 8. marca. *Gazzetta piemontese* zbija list, zamieszczony w Paryskim dzienniku *National*, w którym zapewniono, że na odbytém 3. b. m. tajnem posiedzeniu izby deputowanych, imiona znakomitych osób w reakcyjne dążności były zawikłane. — Senat zajmował się wczoraj projektem do ustawy względem upodatkowania gruntów na wyspie Sardynii, i przyjął dwa artykuły. Izba deputowanych zaś zajmowała się budżetem wydatków dla armii.

**Turyn,** 9. marca. Pierwszy wniosek pana Brofferio przedłożony izbie deputowanych na dniu 7. b. m. nietyczył się, jak mylnie donoszono, rozszérzenia łaski królewskiéj na osądzonych za przekroczenie kontumacyi, lecz na skazanych in contumaciam. Minister spraw wewnętrznych odpowiedział na to, że przyjęcie tego wniosku byłoby naruszeniem sądownictwa. Królowi przysłuża prawo ułaskawiania, lecz dopiéro po ukończeniu procesu, a przy wyrokach in contumaciam nie jest procedura sądowa jeszcze bynajmniéj ukończona. — Wczoraj przedłożył minister wojny senatowi projekt do ustawy nakazującéj zaciąg 10,000 rekrutów z klasy wieku 1830. Senat uznał wniosek ten za naglący.

**Rzym,** 4. marca. Utrzymują powszechnie, że względem reorganizowania armii papieskiéj podano temi dniami projekt, aby 3000 Belgów zaangażowano. — Książę Parmy był tutaj spodziewany.

— Rząd powysełał teraz nadzwyczajnych komisarzy papieskich do każdéj prowincyi, aby przy pomocy władz miejscowych powyznaczali kandydatów dla przyszłych rad prowincyonalnych i gminnych a wzbraniającym się lub nieśmiałym dodawali chęci i odwagi, gdyż jak się pokazało, niechce prawie żaden z przeznaczonych dotąd kandydatów przyjąć téj propozycyi, a niektórzy z pomiędzy wątpliwych stronników rządu oświadczyli nawet bez ogródki, że się obawiają brać udział w politycznych i administracyjnych rozporządzeniach rządu, ponieważ niewierzą w ich trwałość a w razie nowéj rewolucyi na oczywiste niebezpieczeństwo narażeniby byli! Główną przyczyną obawy téj jest okupacya francuska, a że niepodobna przewidzieć, co się stanie we Francyi w roku 1852, przeto obawiają się niektórzy, aby teraźniejsze obrońcy stolicy papiezkiéj niezamienili się potém w najgorszych jéj przeciwników. Obawa ta przejmuje wszystkie klasy ludności, i niemało przyczynia się do tego, że partya rewolucyjna niestraciła jeszcze odwagi dotąd. *(Allg. Ztg.)*

## Niemce.

(Depesza telegraficzna.)

**Sztutgarda,** 12. marca. Dzisiejszy numer dziennika *Stuttgarder Chronik* donosi, że cztéry królestwa oświadczyły się jednogłośnie za parlamentem narodowym.

(Rozporządzenie królewskie.)

**Sztutgarda,** 9. marca. Gazeta rządowa zawiéra następujące rozporządzenie królewskie, tyczące się podań o ułaskawienie skazanych wyrokiem sądu przysięgłych. Wilhelm, z Bożéj łaski król Wirtembergu. Odnośnie do ustawy z dnia 24. sierpnia 1849 względem postępowania w sprawach karnych należących przed trybunały przysięgłych, rozporządzamy co do podań o ułaskawienie skazanych wyrokami sądów przysięgłych, po wysłuchaniu Naszéj tajnéj rady, co następuje: §. 1. Wymienione w naszém rozporządzeniu z dnia 3go kwietnia 1835, tyczącém się postępowania przy podaniach o ułaskawienie obowiązki i upoważnienia władz sądowych okręgowych i wyższych względem przyjmowania podań o ułaskawienie i odroczenie kary i ich przesyłanie do ministerstwa sprawiedliwości, a względnie co do przyzwolenia odroczenia kary lub przerwania rozpoczętéj już kary aresztu, przenoszą się co do wyroków karnych sądów przysięgłych, na prokuratorów państwa. §. 2. W szczególności należy wszystkie podania tego rodzaju, których załatwienie odtąd jest rzeczą prokuratorów państwa, pod karą wyznaczoną na przekroczenie porządku, w przeciągu ośmiu dni z załączeniem sprawozdania i aktów przesłać bezpośrednio do ministerstwa sprawiedliwości. §. 3. Przełożeni domów karnych mają doręczone sobie podania o ułaskawienie skazanych wyrokiem sądu przysięgłych w przeciągu trzech dni z załączeniem przepisanego świadectwa o sprawowaniu się więźnia bezpośrednio przesłać do przynależnego prokuratora państwa. §. 4. Postępowanie w przypadku, jeżeli trybunał przysięgłych uważa za rzecz stósowną polecić Nam skazanego ku ułaskawieniu, przepisane jest w art. 190 ustawy z dnia 14. sierpnia 1849. Naszemu ministerstwu sprawiedliwości poruczone jest wykonanie tego rozporządzenia. — Sztutgarda, dnia 27. lutego 1851. *Wilhelm.* Szef departamentu sprawiedliwości: *Plessen.* Z rozkazu królewskiego dyrektor gabinetu: *Maucler.*

(Okropna zbrodnia.)

**Moguncya,** 10. marca. Dziś zrana popełniono tu niesłychaną zbrodnię, która całe miasto największą zgrozą przejęła. Duchownego radzcę i dyrektora seminaryum biskupiego, pana Nikel, właśnie gdy przy ołtarzu odprawiał mszę świętą o pół do 7méj zrana, — i to podczas podniesienia — zranił trzykrotnie sztyletem jakiś bezbożny czy szalony skrytobójca imieniem Sebold, w ramię, w rękę i w nogę, tak że dokoła krew zalała ziemię. Nikczemnik ten wyleciał po spełnieniu zbrodni niezatrzymany od nikogo z pomiędzy tłumu przerażonego ludu na ulicę dla ratowania się ucieczką, lecz schwytany tam przez żołnierza pruskiego i kilku ścigających go ludzi, oddany został natychmiast w ręce sprawiedliwości.

(Prośba stanu kupieckiego do najwyższéj władzy krajowéj.)

**Altona,** 12. marca. Tutejszy stan kupiecki zaniósł prośbę do najwyższéj władzy krajowéj, aby dla uspokojenia kraju wyrzekła formalne uznanie szlezwig-holsztyńskich asygnacyi kasowych. Taką samę prośbę podano także z Itzehoe do wspomnionéj władzy. W tych czasach zawiązał się tu komitet dam dla wspierania zbiegłych urzędników szlezwickich. Słychać, że jenerał v. d. Horst zamyśla wkrótce już usunąć się od naczelnéj komendy nad rozwiązaną armią szlezwig-holsztyńską. Tymczasem zaś miał zażądać cztérotygodniowego urlopu. *(Pr. Ztg.)*

(Rozporządzenie najwyższéj władzy cywilnéj. — Duński paropływ Szlezwig.)

**Kiel,** 7. marca. Dziś wyszło rozporządzenie najwyższéj władzy cywilnéj, które znosi ustawę gwardyi narodowéj i wszystkie w kraju egzystujące gwardye narodowe. Spodziewają się także zniesienia wydanéj w roku 1848 ustawy o polowaniu i upoważnienia wszystkich właścicieli gruntów do polowania na swych posiadłościach z przywróceniem przedmarcowych stosunków polowania. — W przyszłą środę zawinie tu, jak słychać, duński paropływ *Szlezwig* i rozpocznie regularną żeglugę miedzy tutejszém miastem a Kopenhagą; kupiec Lütken, Duńczyk, ma być tutejszym komisyonerem tego parostatku.

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 11. marca.)

Metal. austr. 5% — 74 3/8; 4 1/2% 65 3/8. Akcye bank. 1163. Sard. 34 1/2. Hyszpańskie 3% — 33 15/16. Polskie 500 L. 83.

## Prusy.

(Posiedzenie izby drugiéj.)

**Berlin,** 14. marca. Na wczorajszém posiedzeniu *izby drugiéj* oświadczył minister handlu, ze wkrótce będzie zniesione cło od wprowadzania surowego żelaza. Potém przystąpiono do obrady nad budżetem wojskowym. Niektóre wnioski wywołały żwawą dyskusyę, i tak np. względem zniżenia płacy jenerałów komenderujących, pomnożenia katolickich księży wojskowych, zaprowadzenia nowéj ludwisarni itd. Na zapytanie, jakie są postanowienia rządu względem marynarki pruskiéj, odpowiedział minister skarbu: Rząd niepowziął jeszcze żadnéj uchwały, dopokąd się los niemieckiéj floty nie rozstrzygnie. Wtedy pozycye dla pruskiéj marynarki będą bez ścieśnienia zezwolone.

(Dekoracye. — Obrady komisyi centralnéj nad etatem ministeryum spraw duchownych.)

**Berlin.** Cesarz Rosyi nadał komenderującemu jenerałowi 2. korpusu armii, jenerał-porucznikowi Grabow order białego orła.

W komisyi centralnéj obradowano nad etatem ministeryum spraw duchownych, oświecenia i spraw sanitarnych. Prezydent ministrów wydał centralnemu komitetowi reńsko-westfalskiego stowarzyszenia rękodzielniczego na wiadome podanie rezolucyę téj treści, że niewypada wcale o tém sądzić, jakoby rząd chciał wyłącznie popiérać to lub owo wprost przeciwne jedno drugiemu zdanie; raczéj powinnyby przyjść pod rozwagę rozmaite i ważne interesa, a to w zamiarze wolnego rozwoju wszystkich sił krajowych. Jakoż według tego przedsięwzięte będą takie środki, któreby przyczynić sie mogły istotnie do ułatwienia tego zamiaru. *(Austr.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 13. marca.)

Dobrowolna pożyczka 5% 105. Obligacye długu państwa 85 1/4. Akcye bank. 96. Polskie listy zastaw. 93 3/4. Polskie 500 L. 82 1/4; 300 L. 144 1/4. Frydrychsdory 13 1/12. Inne złoto za 5 tal. 8 3/4. Austr. banknoty 78 7/12.

## Szwecya i Norwegia.

(Ustęp z sprawozdania o „dzisiejszym stanie kraju.")

Gazeta berlingska podaje niektóre ustępy z przedłożonego stortingowi norwegskiemu sprawozdania królewskiego o „dzisiejszym stanie kraju." O agitacyi pomiędzy klasami robotników powiedziano tam następnie. „Żądania tyczące się udziału w czynném prawie obywatelstwa i ulepszenia stosunków zewnętrznych, z któremi w ostatnich czasach wystąpiły klasy robotników, zajmowały w rozmaitym względzie uwagę Jego królewskiéj Mości. Co się tyczy żądanéj zmiany zasadniczych praw państwa, nieuznał Jego król. Mość za słuszne popiérać ją z swojéj strony. A zaś co do zmiany prawnéj legislacyi prywatnéj, pokazało się, że żądania te są wprost wymierzone przeciw rozporządzeniom ostatnim. W ogóle trzeba je uważać poczęści za owoc niedoskonałości przywiązanéj do wszystkich instytucyi ludzkich, a po części za skutek fałszywego pojęcia różnicy pomiędzy zewnętrznemi stosunkami życia, która nigdy wyrównać się nieda. Usiłowania pojedyńczych stowarzyszeń robotników ku zakłóceniu prawnego porządku i stosunków prywatnych niepociągnęły za sobą je-

szcze żadnych skutków ważnych, a po uczuciu porządku i legalności naszego ludu można się spodziewać, że i nadal pozostaną bezskuteczne, jeźli tylko ci, którzy dokładnie oceniają stosunki publiczne, zmierzać będą wspólnie do jednego celu. *(Allg. Ztg.)*

## Rosya.

(Opisanie odbytego w roku 1850 jarmarku w Niższym Gorodzie.)

Dziennik rosyjskiego ministerstwa spraw wewnętrznych zawiera w poszytach z miesiąca stycznia i lutego szczegółowe opisanie odbytego roku 1850 w Niższym Gorodzie jarmarku. Zamieszczamy z tego dziennika co następuje: Wiadomo, że jarmark ten zaczyna się 15go lipca, a kończy 25go sierpnia. Jednakże komunikacya zaczyna się i kończy zwykle później. W roku 1850 osiągnęły interesa handlowe w połowie sierpnia punkt kulminacyi swojéj, tak iż odbyt towarów hurtem mógł się aż z pierwszym września zakończyć, podczas gdy pokup towarów w małych partyach trwał po dzień 7. września. Wartość wszystkich w roku 1850 na jarmark przywiezionych towarów rosyjskich wynosiła 42,942,861 rubli śrebrnych innych towarów europejskich i kolonialnych 4,782,122 rubli śrebr., azyatyckich 8,259,598 rubli śrebrnych. W ogóle 55,984,581 rubli śrebrnych, a zatem o 492,074 rubli śrebr. więcéj jak w roku 1849. Obrót towarów w r. 1850 przewyższa obrót z roku 1849 o 650,744 rubli śrebrnych. Uzbierana kwota za konzumcyę w restauracyach, za teatr, tudzież inne rozrywki, za roboty rękodzielnicze i w pieniądzach targowych wynosiła 212,855 rubli śrebr., a zatem o 8945 rubli śrebr. mniéj niż w roku 1849. W banku wekslarskim wymieniano na złoto, śrebro i miedź za 625,000 rubli śrebr. banknotów. Cały kapitał obrotowy w roku 1850 wynosił 56,822,436 rubli śrebr., a zatem 435,871 rubli mniéj, niż w roku 1849. Ilość towarów przywiezionych w r. 1850 i sprzedanych równa się prawie ilości towarów w roku 1849. Ale handel hurtowy wziął w roku 1850 pomyślniejszy obrót dla sprzedających, a szczególniéj futrami, płótnem, wełną i bawełną, handel wymiany był odpowiedniejszy wzajemnym potrzebom kupców, przypadające z dawniejszych jarmarków spłaty uskuteczniano punktualniéj, na przyszłość wyznaczono krótsze termina wypłaty, w ogóle było więcéj w obiegu gotówki niż w przeszłym roku. Sam tylko handel czajem czyli herbatą był dla kupców z Kiachty mniéj pomyślny, dla tego też oni ograniczali się w kupnie swojem tylko na towary, które dla nich do handlu wymiany z Kitajem są nieodbicie potrzebne. Handel drobiazgowy nie był lepszy jak w zeszłym roku, zresztą dla niego jarmarek w Niższym Gorodzie według głównego charakteru swych operacyi komercyalnych nie jest dogodném miejscem. W ogóle biorąc, można powiedzieć, że jarmark w roku 1850 wypadł pomyślnie. Komitet jarmarkowy uzbierał za najem bud jarmarkowych 160,421 rubli śrebr. 32 kopijek, a zatem o 2808 rubli śrebr. 77 kopijek więcéj niż w roku 1849.

## Turcya.

(Sprawa Turcyi z Egyptem.)

Stosunki między Turcyą i Egyptem potąd jeszcze nieułożyły się należycie. Przeciwnie, wymaga położenie kraju wielkiéj czujności ze strony Porty. Już za czasów Mehmet-Alego przeprowadził rząd egypski zupełne wywłaszczenie z posiadłości gruntowych. Sukcesorowie dawnego Baszy niezmienili tych urządzeń w niczem. Ztąd wynikło, że grunt i ziemia w Egypcie znajdują się poczęści albo w bezpośredniem posiadaniu rodziny Mehemet-Alego, lub należą do niéj pośrednio, i wypuszczone są zubożonym Fellahom — temu proletaryatowi wschodniemu, tylko w doczasową dzierżawę. Niesnaski familijne i zmiana gabinetu w Kairze zwróciły uwagę W. Porty na ten stan opłakany, a poczynione przez nią środki w téj mierze są tylko administracyjnéj natury. Rząd egypski jednak uzbrajał się jeszcze przed otrzymaniem tyczących się rozkazów na morzu i lądzie, poczęści dla utrzymania prowincyi w spokoju, poczęści zaś dla zapobieżenia wszelkim mogącym wyniknąć wypadkom.

Stosunki te wykazują więc dostatecznie, że zaprowadzenie ulepszeń w Egypcie nie może nastąpić bez znacznych strat dla pośrednio udzielnéj dynastyi, która włada tą ważną prowincyą.

Przy tak zawikłanym stanie rzeczy zachodzi słuszna obawa, aby do kwestyi czysto administracyjnéj nie przymieszały się inne jeszcze względy i osobiste interesa. *(Wandr.)*

(Pożar w hotelu wielkiego Seraskiera.)

**Konstantynopol**, 28. lutego. Dnia 25. lutego o czwartéj godzinie zrana wzniósł się nagle ogromny słup ognisty i przeraził całą publiczność Konstantynopola. Tuż przy wysokiéj Porcie ogarnęły cały hotel wielkiego Seraskiera płomienie, wszelki ratunek był niepodobny, w przeciągu trzech godzin obrócił ogień cały hotel w perzynę. — Nie zginął przytém żaden człowiek, zresztą spaliło się wszystko. Wielki Sułtan pospieszył sam pocieszyć swoje siostry i ich małżonków, a około dziewiątéj godziny udała się do nich także matka Sułtana.

Ustawiczne pożary, które prawie codzień nawiedzają Konstantynopol, powinny przecież raz nakłonić miasto nietylko do zaprowadzenia stósownych zakładów do gaszenia ognia, ale nawet do zupełnéj reformy w budowaniu domów. — Trzymają się tu jeszcze nazbyt przepisów Koranu, który swych wyznawców tylko na drewniane budynki ogranicza; rzecz naturalna, że spieszne powstawanie a nawet taniość takich domów wiele do tego się przyczynia; dawniéj sprzyjała temu niepewność stosunków, wydarzające się często na wschodzie zmienne koleje losu i wynikająca ztąd obojętność na przyszłość.

Konstantynopol skazany jest podobnie jak fenix odradzać się z swoich popiołów, i nie jest to przypadek, że ustawiczne te przestrogi schodzą się razem z odbywającą się właśnie regeneracyą całego kraju.

## Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sanockim.)

**Sanok**, 10. marca. Według doniesień handlowych z Sanoka, Dobromila, Liska, Rymanowa i Dynowa sprzedawano tamże na targach w ostatnich dwóch tygodniach lutego w przecięciu korzec pszenicy po 21r.—18r.—21r.17k.—19r.30k.—20r.; żyta 16r.42k.—16r.—16r.22k.—15r.—16r.; jęczmienia 12r. 25k.—9r. 30k.—12r. 37k.—13r.10k.—13r.; owsa 6r.37k.—6r.—7r.7k.—7r.30k.—6r.40k.; hreczki 0—12r.—15r.7k.—0—0; kukurudzy w Rymanowie 13r.15k.; kartofli 0—6r.—10r.—0—5r.25k. Cetnar siana po 0—3r.20k.—2r.30k.—2r.30k.—2r.45k. Sąg drzewa twardego kosztował 10r.35k.—13r.—10r.7k.—18r.—12r.30k., miękkiego 8r.—10r.30k.—6r.15k.—15r.—8r.45k. Za funt mięsa wołowego płacono 10k.—10k.—0—$9^3/_8$k.—$8^3/_4$k. i za garniec okowity 4r.43k.—6r.15k.—0—4r.—3r. w. w. — Nasienia konicza i wełny nie było w handlu.

(Handel zbożem.)

**Gdańsk**, 8. marca. Handel zbożowy angielski w ostatnim tygodniu uciśniony był przybyciem 180 okrętów ze zbożem Odeskiém i Azowskiém. Niektóre ładunki w gorszéj kondycyi ofiarowano o 1 do 2 szylingów niżéj na kwarterze, w ogólności jednak ceny nie uległy materyalnéj zmianie, a piękna pszenica w małych partyach z trudnością jednak bez zniżenia odchodziła.

Dowóz pszenicy zagranicznéj na targ londyński był nader mały, bo ledwo sto kilkanaście łasztów wynoszący, i gdyby nie ogromne dostarczenia z południowéj Rosyi, targi zapewne ku ożywieniu okazałyby dążność.

Wszystkie prowincyonalne angielskie, równie jak portowe Europejskie targi są w zupełnéj stagnacyi.

Na gdańskiéj giełdzie żadne tranzakcye nie miały miejsca, a cały ruch ograniczał się do małych lądowych dowozów pszenicy i żyta, których ceny za normę do zboża pięknego i suchego służyć nie mogą.

Od kilku dni zawitała znów do nas zima i sanna się ustaliła. Śniegi wielkie upadły w Prusach, Belgii i Francyi, tak że wszystkie poczty nieregularnie nas dochodzą.

*Kursa zamian.* Londyn 3 miesięczny $200^1/_2$ srgr. Hamburg 10 tygodni $45^1/_4$. Amsterdam 70 dol 102. Warszawa 8 dni $94^1/_2$.

*Makowski Kędzior et Comp.*

## Kurs lwowski.

| Dnia 18. marca. | | gotówką | | towarem | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | złr. | kr. | złr. | kr. |
| Dukat holenderski | mon. k. | 5 | 54 | 5 | 57 |
| Dukat cesarski | „ „ | 5 | 59 | 6 | 3 |
| Półimperyał zł. rosyjski | „ „ | 10 | 18 | 10 | 22 |
| Rubel śr. rosyjski | „ „ | 1 | $59^1/_2$ | 2 | $^1/_2$ |
| Talar pruski | „ „ | 1 | 53 | 1 | 55 |
| Polski kurant i pięciozłotówk. | „ „ | 1 | 29 | 1 | 30 |
| Galicyjskie listy zastawne za 100 złr. | „ „ | 89 | 58 | 90 | 14 |

(Kurs wekslowy wiedeński z 15. marca.)

Amsterdam $180^1/_2$ p. 2. m. Augsburg $130^1/_2$ p. uso. Frankfurt 130 p. 2 m. Genua $151^1/_2$ p. 2. m. Hamburg $191^1/_2$ l. 2. m. Liworno $126^1/_2$ p. 2. m. Londyn 12-50. l. 2. m. Marsylia $153^1/_2$ l. 2. m. Paryż $153^3/_4$ l. 2. m. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —.

*Przyjechali do Lwowa.*

Dnia 17. marca.

Książę Sapieha Leon, z Brzeżan. — Hr. Borkowski Włodzimiérz, z Podwołoczysk. — PP. Malczewski Stanisław, z Czernik. — Rozwadowski Antoni, z Torówki.

*Wyjechali ze Lwowa.*

Dnia 17. marca.

Hr. Krasicki Edward, do Gajów. — P. Vivien Wincenty, do Wysocka.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. marca.

| Pora | Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Sredni stan temperatury do g. 6. zr. | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| 6 god. zr. | 28" 0"' 3"" | 0° | + 5° | południ.-wschod. | pochm. |
| 2 god. pp. | 28 0 2 | + 5° | 0° | południowy | „ ☉ |
| 10 g. w. | 27 10 9 | + 2,5 | | południ.-zachod. | „ deszcz |

## T E A T R.

*Dziś:* dramat niem.: „**Deborah.**"

*Jutro:* komedye polskie: „**Chłopi Arystokraci**" i „**Pożycz mi 5 złotych.**"

Główny Redaktor **M. Szreniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowéj.